

## POSTANOWIENIE

20 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 20 marca 2026 r. w Warszawie  
w sprawie z powództwa Z.K. i E.K.  
przeciwko Bank (S.A.) w W. Oddział w Polsce  
o ustalenie i zapłatę,  
na skutek skargi kasacyjnej Bank (S.A.) w W. Oddział w Polsce  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie  
z 13 czerwca 2025 r., VIII ACa 921/25,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

**[PG]**

## UZASADNIENIE

Pozwem z 9 maja 2018 r. skierowanym do Sądu Rejonowego w Bolesławcu, powodowie – Z.K. i E.K. wystąpili przeciwko Bank S.A. z siedzibą w W., którym powodowie domagali się zasądzenia od pozwanego Banku na swoją rzecz solidarnie kwoty 28 898,61 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 11 października 2017 r. do dnia zapłaty. Z.K. i E.K., działających jako konsumenci, łączyła umowa o kredyt hipoteczny z 21 października 2009 r. nr [...], którą powodowie zawarli z poprzednikiem prawnym pozwanego – Bank1 S.A. Oddziałem w Polsce z siedzibą w W. (obecnie – Bank z siedzibą w W. Oddział w Polsce - taki sposób oznaczenia pozwanego wynika z art. 19 pkt 1 w zw. z art. 14 i art. 17 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców

zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jedn. tekst: Dz. U. z 2022 r., poz. 470). W ocenie powodów sporna umowa kredytowa (środki pieniężne pozyskane z tej umowy powodowie zamierzali przeznaczyć na spłatę kredytu mieszkaniowego indeksowanego do CHF zaciągniętego w innym banku na zakup mieszkania i jego remont) zawierała wyszczególnione niedozwolone postanowienia umowne, po wyeliminowaniu których umowa ta mogłaby nadal obowiązywać.

W odpowiedzi na pozew pozwany – Bank S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Postanowieniem z dnia 19 października 2018 r. Sąd Rejonowy w Bolesławcu uznał się niewłaściwym i sprawę przekazał do rozpoznania właściwemu rzeczowo i miejscowo Sądowi Rejonowemu dla Warszawy - Woli w Warszawie, który stwierdzając swoją niewłaściwość rzeczową sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie, jako rzeczowo i miejscowo właściwemu.

Pismem z 28 października 2021 r. powodowie zmodyfikowali żądanie pozwu w ten sposób, że domagali się orzeczenia, że umowa o kredyt hipoteczny z 21 października 2009 r. nr [...] jest nieważna, jednocześnie wnosząc o zasądzenie od strony pozwanej na swoją rzecz solidarnie kwoty 134 164,49 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia doręczenia pozwanemu niniejszego pisma do dnia zapłaty oraz kwoty 18 658.99 CHE wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia doręczenia pozwanemu niniejszego pisma do dnia zapłaty, które to żądanie zapłaty obejmuje okres od dnia zawarcia umowy do 8 października 2021 r.

W odpowiedzi na modyfikację powództwa pozwany wniósł o jego oddalenie w całości, podtrzymując w całości dotychczasowe stanowisko w sprawie oraz wszelkie twierdzenia, wnioski oraz zarzuty, podnosząc też zarzut braku solidarności po stronie powodowej. Następnie pozwany złożył oświadczenie o ewentualnym skorzystaniu z prawa zatrzymania oraz podniósł zarzut zatrzymania świadczenia, które w razie uwzględnienia roszczenia objętego powództwem przysługiwało będzie stronie powodowej od pozwanego do czasu zaoferowania pozwanemu zwrotu świadczenia w postaci kwoty kredytu w wysokości 185 000 zł wypłaconego stronie powodowej albo zabezpieczenia roszczenia o jego zwrot, wskazując na

skorzystanie przez pozwanego z prawa zatrzymania.

W wyniku rozpoznania sprawy wyrokiem z 29 listopada 2022 r. Sąd Okręgowy w Warszawie, w szczególności: ustalił, że nie istnieje stosunek prawny wynikający z umowy o kredyt hipoteczny nr [...], zawartej pomiędzy powodami Z.K. i E.K., a Bank1 S.A. Oddziałem w Polsce w dniu 21 października 2009r. wobec jej nieważności (pkt I); zasądził od pozwanego Bank w W. łącznie na rzecz powodów Z.K. i E.K. kwotę 134 164,49 zł oraz kwotę 18 658,99 CHF, z tym że pozwanemu Bank w Wiedniu przysługuje prawo zatrzymania, dopóki powodowie Z.K. i E.K. nie zaofiarują mu zwrotu otrzymanego świadczenia w wysokości 185 000 zł albo nie zabezpieczą roszczenia pozwanego o zwrot tej kwoty (pkt II); oddalił powództwo w zakresie żądania głównego w pozostałym zakresie (pkt III).

Od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 29 listopada 2022 r. apelację wniosła strona pozwana zaskarżając wyrok w części ustalającej, że nie istnieje stosunek prawny wynikający ze spornej umowy o kredyt hipoteczny nr [...] zawartej pomiędzy powodami, a Bank S.A. Oddziałem w Polsce w dniu 21 października 2009 r. wobec jej nieważności, tj. w zakresie pkt. I zaskarżonego rozstrzygnięcia oraz zasądzającej od pozwanego Bank w W. łącznie na rzecz powodów Z.K. i E.K. kwotę 134 164,49 zł oraz kwotę 18658,99 CHF, tj. w zakresie pkt. II zaskarżonego wyroku, uwzględniającej powództwo o zapłatę, a ponadto odnośnie pkt. IV wyroku Sądu I instancji, wnosząc o jego zmianę w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w tej części, podnosząc jednocześnie wyszczególnione w treści apelacji zarzuty naruszenia przepisów postępowania oraz zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji.

Rozpoznając sprawę Sąd Apelacyjny w Warszawie, w szczególności uznał za chybiony zarzut naruszenia art. 189 k.p.c. W ocenie Sądu II instancji strona powodowa miała interes prawny w ustaleniu nieważności umowy, a powodom przysługiwał status konsumenta w rozumieniu art. 22<sup>1</sup> k.c. W ocenie Sądu II instancji postanowienia zawartej przez strony umowy kredytu, których elementem jest ryzyko kursowe, należało ocenić, jako sprzeczne z dobrymi obyczajami i naruszające w sposób rażący interesy konsumenta. Dotyczyło to mechanizmu pozwalającego Bankowi na jednostronne kształtowanie kursu waluty we własnych

tabelach, a w konsekwencji wysokości stanowiącego jego zysk tzw. spreadu walutowego oraz przerwania na konsumenta nieograniczonego ryzyka zmiany kursu waluty waloryzacji kredytu. Podobnie należało, zdaniem Sądu II instancji, ocenić wyrażenie salda kredytu w walucie waloryzacji w sytuacji niedoinformowania konsumenta na etapie zawierania umowy o skutkach ryzyka kursowego i jego wpływu na wartość zobowiązania kredytobiorcy. Z uwagi, zaś, na nietransparentny mechanizm wymiany waluty powodowie nie byli w stanie samodzielnie oszacować, czy też zweryfikować w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria ostatecznego zobowiązania z tytułu umowy kredytu. Następnie Sąd odwoławczy zważył, że odnośnie do skutków stwierdzenia abuzywności, należało podkreślić, że skoro klauzule umowne, których elementem jest ryzyko kursowe, określają główne świadczenia stron, to ich eliminacja z umowy musi prowadzić do jej upadku, gdyż jej utrzymanie w pozostałym zakresie nie jest możliwe bez postanowień określających główne świadczenia stron. Nie można też było zgodzić się ze stanowiskiem pozwanego, że usunięcie z umowy niedozwolonych postanowień określających zasady przeliczenia waluty krajowej na walutę indeksacji kredytu, nie spowoduje upadku umowy, która nadal może być wykonywana przy zastosowaniu kursu średniego NBP franka szwajcarskiego na podstawie art. 358 § 2 k.c. Odwołanie się do tego przepisu nie usuwałoby z umowy postanowień abuzywnych. Te bowiem nie odnoszą się wyłącznie do zasad ustalania przez bank kursu CHF i zagadnienia spreadu, lecz do kwestii zasadniczej - ryzyka walutowego wiążącego się z samym faktem związania konsumenta kredytem walutowym. Takiego ryzyka nie usuwa zastąpienie abuzywnej klauzuli indeksacyjnej art. 358 § 2 k.c. Następnie Sąd II instancji stwierdził, że skoro zastosowanie w miejsce abuzywnej klauzuli indeksacyjnej art. 358 § 2 k.c. nie prowadziłoby do usunięcia ryzyka kursowego, ponieważ mechanizm waloryzacji kredytu do waluty obcej nadal miałby zastosowanie, to ochrona konsumenta przed nieuczciwymi warunkami umowy byłaby wówczas iluzoryczna. Obciążenie konsumenta nieograniczonym ryzykiem zmiany kursu waluty narusza dobre obyczaje i w sposób rażący interesy konsumenta. Z tego względu pozostawienie w umowie postanowień o indeksacji do waluty obcej nie przywróci sytuacji, w jakiej znajdowałby się konsument w braku warunku, którego nieuczciwy charakter zostałby stwierdzony. Przyjęcie, natomiast,

poglądu, że zastrzeżone w umowie kredytu indeksowanego do waluty obcej klauzule kształtujące mechanizm indeksacji (stanowiące część mechanizmu indeksacyjnego, określającego sposób oznaczenia kursu miarodajnego dla przeliczenia walutowego) identyfikują główne świadczenie kredytobiorcy jest wystarczające do wykazania tezy, że ze względów prawnych sporna umowa po usunięciu z niej niedozwolonych postanowień nie może obowiązywać. W ocenie Sądu Apelacyjnego w Warszawie, nieważność zawartej przez strony umowy kredytu w całości wynikała z bezskuteczności abuzywnego postanowienia wprowadzającego do niej ryzyko kursowe. Skoro bowiem w realiach rozpoznawanej sprawy wprowadzenie do umowy ryzyka walutowego stanowiło niedozwolone postanowienie umowne (na które składa się kilka punktów umowy kredytu oraz regulaminu), a powodowie następnie go nie zaakceptowali, postanowienie takie musiało być uznane za bezskuteczne *ex lege* i *ab initio*, co skutkowało ostatecznie nieważnością całej umowy. Następnie zdaniem Sądu II instancji uzasadniona jest teza, wedle której wobec konkluzji, że umowa kredytu zawierająca abuzywne klauzule obejmujące główne świadczenia stron jako nieważna (bezskuteczna) *ex lege* nie wiąże stron ze skutkiem *ex tunc*, roszczenie strony powodowej o zwrot spełnionego świadczenia było zasadne w świetle art. 410 k.c. Odnośnie, zaś, do pozostałych podniesionych w apelacjach zarzutów Sąd II instancji uznał je za bezprzedmiotowe.

Ostatecznie wyrokiem z 13 czerwca 2025 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację pozwanego.

Pozwany skargą kasacyjną zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 13 czerwca 2025 r., w całości.

Skargę kasacyjną od tego wyroku pozwany oparł na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego, tj.: art. 385<sup>1</sup> § 1 w zw. z art. 385<sup>1</sup> § 1 zd. 2 k.c. w zw. z art. 4 ust. 2 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. UE. L 1993 Nr 95, str. 29 - dalej "Dyrektywa 93/13"); art. 385<sup>1</sup> § 1 zdanie drugie k.c. w zw. z art. 4 ust. 2 Dyrektywy 93/13; art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c. z art. 3 ust. 1 i art. 4 ust. 1 Dyrektywy 93/13; art. 69 ust. 3 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (dalej "Prawo bankowe") oraz art. 65 k.c. oraz art. 358 § 2 k.c., wszystkich w związku z art. 6 ust. 1

Dyrektywy 93/13; art. 385<sup>1</sup> § 2 k.c. w związku z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13 oraz w związku z motywem dwudziestym pierwszym Dyrektywy 93/13; art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c. i art. 385<sup>2</sup> k.c. w zw. z art. 4 ust. 2 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich; art. 189 k.p.c.; art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 411 pkt 2 i 4 k.c. w zw. z art. art. 6 ust. 1 w zw. z art. 7 ust. 1 Dyrektywy 93/13.

We wnioskach skargi, pozwany, na podstawie art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. w zw. z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt. 1 oraz 2 k.p.c., wniósł o jej przyjęcie do rozpoznania. Odnosnie do przesłanki z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt. 1 k.p.c. skarżący wskazał na następujące zagadnienia prawne. Pierwsze, sprowadzające się do pytania: „Czy w przypadku uznania w wyniku kontroli incydentalnej obecnych w umowie o kredyt indeksowany kursem waluty obcej klauzul spreadowych nieokreślających głównego przedmiotu umowy, za niedozwolone (nieuczciwe) warunki umowne, prawidłowym jest przyjęcie nieważności całej umowy, skoro klauzule ryzyka walutowego, określające - zgodnie z jednolitym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej - główny przedmiot tej umowy, nie stanowią niedozwolonych (nieuczciwych) warunków umownych?” – zagadnienie związane z wykładnią art. 385<sup>1</sup> § 1 zd. drugie k.c. w związku z art. 4 ust. 2 Dyrektywy 93/13 oraz art. 385<sup>2</sup> § 2 k.c. w związku z motywem dwudziestym pierwszym Dyrektywy 93/13; drugie, zawierające się w zapytaniu: „Czy w przypadku uznania w wyniku kontroli incydentalnej obecnych w umowie o kredyt indeksowany do waluty obcej klauzul odnoszących się do indeksacji kredytu kursem waluty obcej za niedozwolone (nieuczciwe) warunki umowne i w konsekwencji przyjęcia upadku umowy jako konsekwencji wyeliminowania z niej mechanizmu indeksacji, kierując się zasadą utrzymania umowy w mocy oraz mając na uwadze postulat przywrócenia sytuacji prawnej i faktycznej konsumenta, w jakiej znajdowałby się on w przypadku braku nieuczciwych warunków umownych, prawidłowe jest odwołanie się, jako do podstawy dla określenia oprocentowania zobowiązań kredytowych wyrażonych w walucie polskiej, do stawki referencyjnej WIBOR, skoro w umowie wiążącej strony stawka ta występuje i jest ona definiowana jako odnosząca się do kredytów nieindeksowanych, wyrażonych w walucie polskiej?” - zagadnienie związane z wykładnią art. 385<sup>1</sup> § 2 k.c. w związku z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13 oraz w

związku z motywem dwudziestym pierwszym tej Dyrektywy; trzecie związane z wykładnią art. 69 ust. 3 Prawa bankowego, sprowadzające się do odpowiedzi na pytanie: „Czy wobec umożliwienia kredytobiorcom posiadającym kredyty denominowane lub indeksowane do waluty innej niż waluta polska dokonywania spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonania przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie na podstawie wyżej powołanego art. 69 ust. 3 Prawa bankowego, wzięwszy pod uwagę aksjomat racjonalności krajowego ustawodawcy, uzasadnione jest przyjęcie, że kredyty denominowane lub indeksowane do waluty innej niż waluta polska są kredytami udzielonymi w złotych polskich, skoro dokonanie przez kredytobiorcę spłaty raty kapitałowo - odsetkowej albo dokonanie przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w walucie, do której denominowany lub indeksowany jest kredyt, prowadzi do skutecznego spełnienia świadczenia wynikającego ze stosunku zobowiązaniowego w postaci umowy kredytu oraz zaspokojenia wierzyciela w osobie kredytodawcy, bez konieczności dokonywania jakichkolwiek przeliczeń bądź innych operacji walutowych wpłacanych przez kredytobiorcę środków w walucie innej, niż waluta krajowa?”. Celem wykazania sformułowanych zagadnień prawnych skarżący zaprezentował bliżej określone w treści skargi kasacyjnej wielowątkowe wywody prawne z uwzględnieniem dotychczasowego dorobku orzeczniczego Sądu Najwyższego, sądów powszechnych oraz orzecznictwa TSUE.

Odnosnie, natomiast, do przesłanki z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt. 2 k.p.c. skarżący stwierdził, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj.: art. 4 ust. 2 Dyrektywy 93/13, art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13, art. 65 k.c., art. 354 k.c., art. 358 § 2 k.c., art. 385<sup>1</sup> § 1 i 2 k.c., art. 385<sup>2</sup> k.c. oraz art. 69 ust. 3 Prawa bankowego oraz art. 189 k.p.c. – zasadniczo interpretacja tych przepisów, w ocenie skarżącego uzasadniona była, w szczególności, zachodzącymi w orzecznictwie wątpliwościami, a sprowadzającymi się do odpowiedzi na pytanie - czy wobec wyodrębnienia w konstrukcji umowy kredytu hipotecznego odniesionego do waluty obcej klauzul ryzyka walutowego oraz klauzul spreadowych, którego to wyodrębnienia w sposób wyraźny dokonał TSUE między innymi w wyrokach w sprawach C-I 18/17, Dunai

oraz C-260/18, Dziubak oraz wobec ustalenia przez Trybunał, że na gruncie takiego stosunku umownego klauzule ryzyka walutowego określają główny przedmiot umowy kredytu, a tym samym wchodzą w zakres stosowania art. 4 ust. 2 Dyrektywy 93/13 (oraz art. 385<sup>1</sup> § 1 zdanie drugie k.c.) i nie są poddawane ocenie przez pryzmat nieuczciwego (niedozwolonego) charakteru tych klauzul, przy uprzednim stwierdzeniu przez sąd przeprowadzający badanie, że zostały one w konkretnej umowie kredytowej sporządzone przez przedsiębiorcę w jasny i zrozumiały sposób (zostały sformułowane w sposób jednoznaczny), w razie jednoczesnego ustalenia przez ten sąd, że obecne w umowie klauzule spreadowe stanowią nieuczciwe (niedozwolone) warunki umowne, sąd ostatecznie - (i) władny jest wyeliminować z łączącej strony umowy o kredyt zarówno klauzule ryzyka walutowego, jak i klauzule spreadowe, orzekając o upadku całej umowy, zaś w przypadku odpowiedzi negatywnej, (ii) władny jest odwołać się - w ramach procesu stosowania prawa - w miejsce uznanych za nieuczciwe postanowień umownych do bezwzględnie obowiązującej i bezpośrednio stosowanej normy prawa krajowego w postaci art. 69 ust. 3 Prawa bankowego, albo wykładni oświadczeń woli stron stosunku umownego w myśl art. 65 k.c., albo przepisu prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym w postaci art. 358 § 2 k.c., mając na względzie realizację celu Dyrektywy 93/13, w szczególności jej art. 6 ust. 1, jakim jest przywrócenie równowagi między stronami umowy, co do zasady przy jednoczesnym utrzymaniu w mocy umowy jako całości, jak również przy uwzględnieniu domniemania uczciwości wynikającego z motywu trzynastego Dyrektywy 93/13, zgodnie z którym zakłada się, że obowiązujące w Państwach Członkowskich przepisy ustawowe i wykonawcze, które bezpośrednio lub pośrednio ustalają warunki umów konsumenckich, nie zawierają nieuczciwych warunków. W konsekwencji w ocenie skarżącego uzasadnione jest, aby Sąd Najwyższy wypowiedział się odnośnie do kwestii, czy w razie stwierdzenia przez sąd w toku kontroli incydentalnej, że obecne w umowie kredytu hipotecznego odniesionego do waluty obcej klauzule dotyczące spreadów walutowych stanowią niedozwolone (nieuczciwe) postanowienia umowne, zachodzą podstawy do całkowitego pozbawienia takiej umowy kredytowej jej indeksowanego charakteru, a w konsekwencji do upadku umowy, czy też właściwym jest pozostawienie w mocy

mechanizmu odniesienia kredytu do waluty obcej, jako objętej zgodnym zamiarem stron umowy, oraz - czy w takim przypadku zasadne jest odwołanie się, w miejsce postanowienia bezskutecznego, do normy bezwzględnie obowiązującej art. 69 ust. 3 Prawa bankowego, oświadczeń woli stron (art. 65 k.c.), bądź do dyspozytywnej normy przewidzianej art. 358 § 2 k.c. Zdaniem skarżącego, prawidłowe jest zapatrywanie uwzględniające sygnalizowane przez TSUE wyodrębnienie w umowach kredytowych klauzul ryzyka walutowego od klauzul dotyczących spreadów oraz najpełniej realizujące cele Dyrektywy 93/13, w tym przywrócenie rzeczywistej równowagi kontraktowej i równości między stronami, przy jednoczesnym zachowaniu proporcjonalności sankcji do rangi naruszenia. Ostatecznie skarżący wyraził pogląd, wedle którego niewątpliwie zachodzi konieczność rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy zachodzących w orzecznictwie wątpliwości, co do dalszego wykonania umowy kredytowej, w której stwierdzono obecność nieuczciwych postanowień umownych dotyczących stosowanych przez bank - kredytodawcę tabel kursowych w wykonaniu umowy kredytu. W realiach sprawy, w ocenie skarżącego, zachodziła również potrzeba wykładni przepisu prawnego budzącego poważne wątpliwości i wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów - art. 189 k.p.c., na podstawie którego Sąd Apelacyjny w Łodzi przyjął, że po stronie powodowej występuje interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności umowy kredytu. Jak wskazał skarżący przepis ten, był wielokrotnie przedmiotem odniesienia się orzecznictwa sądów powszechnych, a jego analiza prowadzi do wniosku, że jest on stosowany w praktyce sądowej w sposób odmienny i wywołuje rozbieżności orzecznicze. Z jednej strony przyjmowane jest bowiem stanowisko, które zaprezentował Sąd Apelacyjny w realiach sprawy, iż na istnienie interesu prawnego w zakresie powództwa o ustalenie nieważności czynności prawnej nie ma wpływu kwestia kolejnych sporów, jakie powstaną pomiędzy stronami w przyszłości na skutek wydania wyroku ustalającego. Z drugiej strony prezentowane są poglądy, zgodnie z którymi ocena istnienia interesu prawnego musi uwzględniać to, czy wynik postępowania doprowadzi do usunięcia niejasności i wątpliwości co do danego stosunku prawnego i czy definitywnie zakończy spór na wszystkich płaszczyznach tego stosunku lub mu zapobiegnie, z czego wnioskować można, że brak jest interesu prawnego w sytuacji, gdy wydanie

wyroku ustalającego stanie się następnie przyczyną i punktem wyjścia dla kolejnych sporów między stronami danego stosunku prawnego, w szczególności stanowić będzie podstawę do formułowania przez strony dalszych roszczeń o świadczenie. Jak stwierdził skarżący kwestia wykładni art. 189 k.p.c. występuje obecnie powszechnie w sprawach, dotyczących kredytów odniesionych do waluty obcej, w których kredytobiorcy domagają się ustalenia nieważności umowy bądź bezskuteczności poszczególnych jej postanowień, prowadząc do odmiennych rozstrzygnięć wydawanych przez różne sądy, a także różne składy tego samego sądu. Mając na uwadze powyższe, jak również doniosłość omawianego zagadnienia prawnego dla toczących się oraz przyszłych sporów na gruncie umów powiązanych z kursem waluty obcej, w ocenie skarżącego zasadne było zwrócenie się do Sądu Najwyższego o dokonanie wykładni art. 189 k.p.c. Nadto w ocenie skarżącego powołana przezeń przesłanka z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt. 2 k.p.c. sprowadzała się także do konieczności wykładni art. 410 § 1 i § 2 k.c. w związku z art. 405 k.c. w zw. z art. w zw. z art. 6 ust. 1 w zw. z art. 7 ust. 1 Dyrektywy 93/13, sprowadzające się do udzielenia odpowiedzi na pytanie, „czy w przypadku uznania klauzul waloryzacyjnych za abuzywne, co prowadzi do nieważności umowy kredytu hipotecznego w całości, kredytobiorcy służy roszczenie pieniężne oparte na tej podstawie, że obu stronom przysługują odrębne, niezależne roszczenia o zwrot świadczeń wzajemnie spełnionych w wykonaniu umowy o kredyt hipoteczny?”.

Ostatecznie wszystkie zaprezentowane przez skarżącego zagadnienia miały w jego ocenie uzasadniać przyjęcie przedmiotowej skargi kasacyjnej do rozpoznania przez Sąd Najwyższy.

We wnioskach skargi kasacyjnej skarżący domagał się, w szczególności, uchylenia zaskarżonego wyroku w całości, jak również uchylenia w części tj. w zakresie pkt.: I, II (w części uwzględniającej powództwo o zapłatę) i IV wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 29 listopada 2022 r. i orzeczenia co do istoty sprawy poprzez oddalenie powództwa w pozostałej części, ewentualnie, uchylenia zaskarżonego wyroku w całości, jak również uchylenia w części tj. w zakresie pkt. I, II (w części uwzględniającej powództwo o zapłatę) i IV wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 29 listopada 2022 r. oraz przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania w zaskarżonej części, ewentualnie

uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie w całości i przekazania sprawy temu Sądowi do rozpoznania w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Skarżący powołał się w skardze kasacyjnej na przesłanki określone w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., lecz żadna z nich nie wystąpiła.

Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na

przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia, wskazaniu przepisu, na tle którego ono powstało i przedstawieniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11, z 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ. i z 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ. i z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Odnosząc się w pierwszej kolejności do wątpliwości interpretacyjnych związanych z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 czerwca 2025 r., C-396/24, należy zwrócić uwagę, że jakkolwiek w postanowieniu Sądu Najwyższego z 9 lipca 2025 r., I CSK 652/25, wypowiedziano pogląd o dopuszczalności zastosowania tzw. teorii salda także w przypadku, gdy konsument występuje przeciwko przedsiębiorcy (bankowi) o zwrot świadczeń spełnionych na podstawie nieważnej umowy, to jednak w świetle kolejnych wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej: z 27 listopada 2025 r., C-746/24, z 11 grudnia 2025 r., C-767/24 i z 22 stycznia 2026 r., C-902/24, trzeba przyjąć iż zastosowanie teorii salda może nastąpić jedynie na korzyść konsumenta, gdy to przedsiębiorca występuje przeciwko konsumentowi o zwrot świadczeń spełnionych na podstawie nieważnej umowy kredytowej. Natomiast w odwrotnej relacji procesowej

obowiązuje teoria dwóch kondycji, co ma również istotne znaczenie dla kwestii wymagalności roszczeń odsetkowych konsumenta.

Jeśli zaś chodzi o problematykę związaną z interesem prawnym powódki w stwierdzeniu nieważności umowy kredytowej odnotować trzeba, że w wyroku z 23 listopada 2023 r., C-321/22 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził, iż art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 w związku z zasadą skuteczności należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym, zgodnie z ich wykładnią dokonaną w orzecznictwie, które w celu uwzględnienia wytoczonego przez konsumenta powództwa zmierzającego do stwierdzenia bezskuteczności nieuczciwego warunku w umowie zawartej z przedsiębiorcą wymagają dowodu na istnienie interesu prawnego, w sytuacji gdy uznaje się, że taki interes nie istnieje, jeżeli konsumentowi przysługuje powództwo o zwrot nienależnego świadczenia, lub gdy może on powołać się na tę bezskuteczność w ramach obrony przed powództwem wzajemnym w przedmiocie wyegzekwowania wykonania zobowiązania wytoczonym przeciwko niemu przez tego przedsiębiorcę na podstawie tego warunku.

Natomiast co do pozostałych podnoszonych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania kwestii prawnych i wątpliwości interpretacyjnych dotyczących tzw. kredytów frankowych należy stwierdzić, że zostały one już wyjaśnione szczegółowo w orzecznictwie sądowym (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego w sprawach I CSK 2225/23, I CSK 2268/23, I CSK 2291/23 i I CSK 2334/23 oraz wyroki w sprawach II CSKP 957/23, II CSKP 1002/23, II CSKP 1956/22, II CSKP 2164/22 i II CSKP 2295/22, II CSKP 690/23, II CSKP 1996/22, II CSKP 2231/22 i II CSKP 278/23, II CSKP 380/23, II CSKP 617/23).

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.

Władysław Pawlak

[PG]

[SOP]